

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8020

uw kenmerk

bijlage(n)
4

betreft
wijziging Modelverordening
voorzieningen huisvesting
onderwijs

ons kenmerk
BAOZW/U200800554
Lbr.08/052

datum
18 april 2008

Samenvatting

Met deze brief en bijbehorende bijlagen wordt u geïnformeerd over de wijzigingen van de VNG Modelverordening voorzieningen huisvesting onderwijs. In deze brief worden de belangrijkste wijzigingen toegelicht.

De vereenvoudiging van het ruimtebehoeftemodel voor het (speciaal) basisonderwijs en het speciaal onderwijs staat daarbij centraal.

Aan de leden

informatiecentrum tel.
(070) 373 8020

uw kenmerk

bijlage(n)
4

betreft
wijziging Modelverordening
voorzieningen huisvesting
onderwijs

ons kenmerk
BAOZW/U200800554
Lbr.08/052

datum
18 april 2008

Geacht college,

Hierbij informeren wij u over de wijziging van de Modelverordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2008. Het gaat om de volgende wijzigingen:

- vereenvoudiging van het ruimtebehoeftemodel voor het (speciaal) basisonderwijs;
- vereenvoudiging van het ruimtebehoeftemodel voor het speciaal onderwijs.

In deze brief gaan wij kort in op de voorgestelde wijzigingen.

Met de besturenorganisaties voor het openbaar en bijzonder onderwijs heeft constructief overleg plaatsgevonden over de wijziging van de modelverordeningen. De besturenorganisaties stemmen in met de in deze brief voorgestelde wijzigingen.

Wel is geconstateerd dat met deze wijzigingen niet alle knelpunten op dit beleidsterrein worden opgelost. Deze knelpunten zullen geagendeerd worden op het overleg met de besturenorganisaties.

De voorgestelde wijzigingen laten uiteraard onverlet dat partners op lokaal niveau in het op overeenstemming gericht overleg komen tot een andere invulling die meer recht doet aan de lokale omstandigheden.

Project modernisering modelverordening voorzieningen huisvesting onderwijs

In 1997 is de onderwijshuisvesting van scholen voor het primair, voortgezet en speciaal onderwijs gedecentraliseerd van het rijk naar de gemeenten. Vanaf dat jaar ontvangen gemeenten in het Gemeentefonds jaarlijks zo'n 1,3 miljard euro om de zorgplicht voor hun schoolgebouwen goed te regelen. Gemeenten hebben de wettelijke opdracht om te voorzien in adequate huisvesting voor het primair en voortgezet onderwijs, op basis van een verordening.

Aanpassing modelverordening voorzieningen huisvesting onderwijs

Het resultaat van de decentralisatieoperatie in 1997 is succesvol. De overgang van verantwoordelijkheden is zonder grote problemen verlopen. Diverse onderzoeken wijzen uit dat de huisvesting van scholen bij gemeenten in goede handen is. Desondanks is verbetering noodzakelijk en mogelijk op een aantal terreinen.

Het aanpakken van de Verordening die de huisvesting op lokaal niveau regelt, is daarbij de sleutel. Vandaar dat de VNG een project heeft opgestart met als doel de onderwijshuisvestingsverordening te vereenvoudigen. Eind 2006 is het onderzoeksbureau DHV in opdracht van de VNG gestart met een onderzoek dat zich richt op een eenvoudiger en eenvormiger methode in de modelverordening waardoor een grotere flexibiliteit ontstaat voor het realiseren van uitbreiding en nieuwbouw van scholen.

Algemene doelstellingen

Deze wijziging van de verordening is een complexe operatie. Aan de ene kant gaat het een technisch – administratieve aanpassing. Aan de andere kant wordt gebroken met een werkwijze die al sinds de invoering van de Lager Onderwijswet in 1920 wordt gevolgd en dus ook al voor de decentralisering van de onderwijshuisvesting naar gemeenten in 1997 van toepassing was.

De belangrijkste doelen en achterliggende uitgangspunten van deze wijziging zijn de volgende:

- betere aansluiting bij de (toenemende) diversiteit in het onderwijs;
- de wijziging van het Bouwbesluit;
- de vereenvoudiging en vermindering van regels en administratieve last;
- budgettaire neutraliteit.

Betere aansluiting bij de (toenemende) diversiteit in het onderwijs

Steeds meer scholen verlaten de klassikale vorm van onderwijs geven. Dit heeft gevolgen voor de benodigde ruimte. Het klassieke grote klaslokaal verdwijnt. Het klaslokaal is echter nog steeds uitgangspunt in de verordening. Door aanpassing van het ruimtebehoeftemodel wordt het mogelijk flexibeler en creatiever om te springen met de aan scholen beschikbaar te stellen ruimte. Zo kan het bijvoorbeeld een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van Brede Scholen.

Wijziging Bouwbesluit.

In 2005 is het Bouwbesluit 2003 gewijzigd (Besluit van 17 december 2004, *Stb.* 2005, 1).

Daarbij is een aantal normen dat betrekking heeft op schoolgebouwen aangepast. Voor alle onderwijsinstellingen en daaraan gerelateerde gymnastiek- en sportlokalen gelden dezelfde basiseisen. De nadere eisen voor speciaal en basisonderwijs worden teruggebracht tot een set basiseisen voor alle onderwijsinstellingen en daaraan gerelateerde gymnastiek- en sportlokalen. Met het uitsluitend opnemen van basiseisen voor onderwijs beoogt de wetgever meer helderheid te bieden omdat deze voor elke onderwijssoort gelijk zijn. Daarnaast schept het ook meer flexibiliteit. De wijziging van het Bouwbesluit (ingangsdatum 1 september 2005, KB dd. 13

augustus 2005, *Stb.* 2005, 417) maakt het nodig de verordening aan te passen.

Vereenvoudiging en vermindering regels en administratieve lasten

Veel gemeenten en schoolbesturen ervaren dat de huidige regelgeving op het gebied van onderwijshuisvesting een belemmering is voor een daadwerkelijk lokaal beleid en tot onnodig veel administratieve procedures leidt. De in deze brief voorgestelde vereenvoudigingsslag helpt gemeenten en schoolbesturen de administratieve druk te verminderen. Daarnaast is de modelverordening *voorzieningen huisvesting onderwijs* in het kader van een VNG breed project onderzocht op mogelijke vereenvoudigingen en deregulering. Het nieuwe model levert bij een vergunningaanvraag voor schoolbesturen een reductie op in tijdsbeslag van 32% ten opzichte van het oude model. Er is geconcludeerd dat verdere deregulering op dit punt niet nodig en wenselijk is. Wel werd geadviseerd om de verordening te screenen op onnodige details. Dat is voor wat betreft de artikelen in de verordening gebeurd. De resultaten daarvan zijn verwerkt in de voorliggende wijzigingsverordening.

Budgettaire neutraliteit

Bij de aanpassing van de verordening wordt uitgegaan van budgettaire neutraliteit. De financiële middelen blijven ongewijzigd, aanpassing van de normen mag macro gezien niet leiden tot een verhoging van de uitgaven. Kleine verschuivingen als gevolg van een dergelijke omvangrijke wijziging in met name het ruimtebehoeftemodel zullen echter naar verwachting onvermijdelijk zijn. De wijziging van de verordening is voor een groot gedeelte een technische en administratieve aanpassing. Op een aantal punten gaat het echter verder. Het gaat daarbij om bepaalde beleidskeuzes. Het betreft de keuze voor permanente huisvesting voor zogenaamde gewichtenleerlingen en de wijze waarop vooralsnog vorm is gegeven aan de groeps grootteverkleining van scholen voor voortgezet onderwijs voor zeer moeilijk lerende kinderen (vso-zmlk).

Voor een nadere uitleg van deze keuzes verwijzen wij u naar Bijlage 1 bij deze brief en naar het onderzoeksrapport van DHV dat als basis diende voor de hier voorgestelde aanpassing. Dit rapport hebben wij u toegezonden met onze Ledenbrief 07/101 van 4 september 2007 en is te vinden op onze website www.vng.nl.

Conclusie

Met deze wijzigingen worden er op een drietal gebieden vereenvoudigingen gerealiseerd:

- de verordening wordt eenvoudiger in het gebruik;
- schoolbesturen worden flexibeler voor wat betreft de inzet van de beschikbare vierkante meters brutovloeroppervlakte en,
- het wordt voor gemeenten eenvoudiger keuzes maken voor eigen beleid, omdat er nu nog slechts twee hoofdvariabelen worden gebruikt: de hoeveelheid m² bvo per leerling en de hoogte van de vergoeding om de bvo te realiseren.

Desalniettemin weten we dat de huidige wijziging geen antwoord is voor de vele ontwikkelingen die zich op dit en aanpalende beleidsterreinen voordoen. Daar leent de VNG- modelverordening

zich vanwege zijn aard niet toe. Voor de mogelijkheden tot het realiseren van lokaal (onderwijshuisvestings-)beleid op maat, verwijzen wij u naar onze 'Handreiking verankering van lokaal maatwerk in de onderwijshuisvesting'. Die handreiking treft u aan op onze website.

Leeswijzer

Deze brief bevat een aantal bijlagen:

- een algemene toelichting op de voorgestelde wijzigingen van de Modelverordening voorzieningen huisvesting onderwijs (bijlage 1);
- de wijzigingsverordening algemeen en primair onderwijs (bijlage 2);
- de wijzigingsverordening speciaal onderwijs (bijlage 3);
- de Modelbeleidsregel voor bekostiging gymnastiekruimte voor basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs 2008 (bijlage 4).

Niet elke gemeente heeft te maken met scholen voor speciaal onderwijs. Vandaar dat is gekozen om de aanpassingen te verwerken in een tweetal wijzigingsverordening. De eerste wijzigingsverordening is gericht op aanpassingen, die algemeen van toepassing zijn en die te maken hebben met het primair onderwijs (bijlage 2). Deze wijzigingen zullen in principe van toepassing zijn op alle gemeenten. De tweede wijzigingsverordening is gericht op het speciaal onderwijs.

Wij adviseren u kennis te nemen van de wijzigingen en de wijzigingsverordening(en) en, na het voeren van op overeenstemming gericht overleg met de schoolbesturen in uw gemeente, voor 1 januari 2009 vast te stellen.

Daarbij benadrukken wij nogmaals dat het niet alleen technische wijzigingen zijn, maar een structureel andere benadering. Wij adviseren u daarom om de tijd te nemen de wijzigingen in overleg met de schoolbesturen in uw gemeente in kaart te brengen.

Om u daarbij te ondersteunen, organiseert het Congres- en Studiecentrum VNG op 13, 14, 15, 20 en 22 mei 2008 een aantal voorlichtingsbijeenkomsten over dit onderwerp. Op onze website treft u daarover meer informatie aan.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr. R.J.J.M. Pans,
voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op VNG-net. Kijk op www.vng.nl onder VNG-brieven.